

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 11. siječnja 2022.
(OR. en)

5152/22

LIMITE

AGRI 4
AGRIORG 2
WTO 4

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Vijeće

Predmet: Poljoprivredna pitanja povezana s trgovinom
– *razmjena mišljenja*

S obzirom na sastanak Vijeća za poljoprivredu i ribarstvo koji će se održati 17. siječnja 2022., za delegacije se u prilogu nalazi pripremni dokument kako bi im se pomoglo u pripremi za raspravu o navedenoj točki.

Poljoprivredna pitanja povezana s trgovinom

1. **Šezdeset godina** nakon prve provedbe zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) Europska unija najveći je izvoznik i treći najveći uvoznik poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u svijetu. Taj je uspjeh jasno povezan sa ZPP-om kojim se podupiru konkurentnost i inovacije te proizvodnja sigurnih, hranjivih i visokokvalitetnih, održivo proizvedenih, proizvoda, a ZPP se istodobno stalno prilagođava kako bi se sve to postiglo uz najmanji mogući trošak i na način kojim se u najmanjoj mogućoj mjeri narušava trgovina. Tako se EU-u olakšava da se on pridržava međunarodnih razvojnih obveza poput Općeg sustava povlastica (OSP) i inicijative „sve osim oružja”.
2. Ta neizravna postignuća ZPP-a povezana s trgovinom, kao i uspješno suočavanje s nedavnim izazovima, povezanima s pandemijom bolesti COVID-19, koji se odnose na osiguravanje dostupnosti hrane europskim potrošačima, još su jednom pokazali važnu komplementarnu ulogu Vijeća AGRI/FISH i njegovih pripremnih tijela u oblikovanju trgovinske politike EU-a o pitanjima koja utječu na sektore u njegovoj nadležnosti, posebno ako se na to gleda u kontekstu nedavno donesene reforme ZPP-a i zajedničke izjave koju su Europski parlament, Vijeće i Komisija donijeli u okviru sporazuma o reformi (14190/21 ADD 1). To posebno vrijedi kada je riječ o isticanju rješenja koja donose korist svim dionicima, uz poštovanje temeljnih prioriteta sigurnosti opskrbe hranom, održivog razvoja i borbe protiv klimatskih promjena te uz istodobno podupiranje, a ne ugrožavanje, međunarodnih obveza i političkih inicijativa Unije, posebno u području trgovine i održivog razvoja.
3. U tom je pogledu Vijeće AGRI/FISH opetovano naglašavalo da, unatoč tome što je važno da EU ispuni svoje obveze prema partnerskim zemljama i obveze u okviru međunarodnog sustava utemeljenog na pravilima, jednako je važno zaštititi konkurentnost poljoprivrednog sektora od protekcionističkih mjera koje proizlaze iz trgovinskih sporova ili drugih vanjskopolitičkih odluka te osigurati da su uvezeni poljoprivredni proizvodi usklađeni s europskim normama.

4. Vijeće AGRI/FISH zadnji je put upoznato s najnovijim razvojem događaja u poljoprivrednim pitanjima povezanim s trgovinom tijekom sastanka u studenome 2021. Vrijedilo bi napomenuti sljedeće događaje i ukratko iznijeti ono što se događalo ranije.
5. Nastavljaju se pregovori o mogućem ishodu 12. ministarske konferencije **WTO-a** (MC12) nakon njezine odgode u studenome prošle godine. Raspravlja se o četirima glavnim pitanjima, odnosno trgovini i zdravstvu, subvencijama u ribarstvu, institucijskoj reformi WTO-a i poljoprivredi. Novi datum još nije utvrđen, iako je Indija zatražila da se organizira virtualna ministarska konferencija kako bi se razmotrilo pitanje odgovora WTO-a na aktualnu pandemiju, a osobito na njezinu komponentu o intelektualnom vlasništvu (trgovina i zdravstvo). Kad je riječ o poljoprivrednom segmentu, sva pitanja o kojima se raspravljalo u studenome i dalje su otvorena, uključujući poboljšanja transparentnosti, domaću potporu, konkurentnost/ograničenja u izvozu, držanje javnih robnih zaliha i pristup tržištu. Međutim, s obzirom na znatne razlike u stajalištima članica WTO-a, najvjerojatniji rezultat 12. ministarske konferencije i dalje je skup programa rada koji će usmjeravati buduće pregovore a da se pritom ne prejudiciraju ishodi. Poboljšanja transparentnosti mogla bi biti dio takvog ishoda, zajedno sa sporazumom o elementu ograničenjâ izvoza (što je u osnovi prijedlog Svjetskog programa za hranu), o programima rada u vezi s domaćom potporom kojom se narušava trgovina, a potencijalno i o pristupu tržištu, te o pitanju držanja javnih robnih zaliha. Uspješni ishodi mogući su, ali nisu sigurni, uglavnom zbog oprečnih stajališta nekih ključnih članica WTO-a. EU će nastaviti konstruktivnu suradnju s drugim članicama WTO-a kako bi se nadovezalo na postignuti napredak i izbjeglo nazadovanje u pregovorima. Unatoč odgodi 12. ministarske konferencije 15. prosinca 2021. pokrenut je niz plurilateralnih inicijativa WTO-a, uključujući tri inicijative o trgovini i okolišnoj održivosti u kojima se Europska unija obvezala povećati ulogu trgovine u borbi protiv klimatskih promjena i u zaštiti okoliša. S tim je naporima povezan poziv izvršnog potpredsjednika Komisije Dombrovskisa da se izgradi međunarodna koalicija ministara trgovine radi promicanja trgovine zelenom robom i uslugama te da se 2022. sazove ministarski sastanak posvećen trgovini, klimi i održivosti.

6. Kad je riječ o **raspodjeli carinskih kvota u WTO-u** između EU-a i Ujedinjene Kraljevine nakon Brexita, 4. listopada 2021. dovršen je i potpisan sporazum s Australijom. Neposredno prije Božića parafiran je i sporazum s Novim Zelandom te će uskoro biti predstavljen Vijeću radi službenog odobrenja. U tom području nije bilo daljnjeg konkretnog razvoja događaja.
7. U pogledu bilateralnih odnosa i pregovora, nakon ishoda sastanka Vijeća za trgovinu i tehnologiju **između SAD-a i EU-a** i sastanka skupine G-20 u Firenci, na tehničkoj je razini potpisan administrativni dogovor o suradnji između Glavne uprave AGRI i Ministarstva poljoprivrede SAD-a (USDA) za razvoj napora u suradnji radi razmjene znanja i informacija te promicanja uzajamnog razumijevanja u vezi s poljoprivrednim izazovima na svjetskoj razini s kojima se suočavamo i jedni i drugi. Tim se dogovorom dopunjuju dijalozi s drugim glavnim partnerima kao što su Kina, Japan, Kanada i drugi, koji će biti sazvani 2022.
8. Kad je riječ o sporazumu o slobodnoj trgovini, pregovori s **Novim Zelandom** dobro napreduju, ali nisu dovršeni a cilj je da se zakluče što je prije moguće. Komisija je naznačila da će biti potrebne dodatne, iako skromne, koncesije putem carinskih kvota za pristup tržištu mliječnih proizvoda i proizvoda od govedeg mesa, pod uvjetom da se prihvate druga ofenzivna stajališta EU-a, uključujući najnovije zahtjeve država članica u pogledu oznaka zemljopisnog podrijetla. To bi bio dio nastojanja da se zajamči konačan dogovor tijekom posljednje faze koja se očekuje kasnije tijekom 2022. Očekuje se da će sporazum s Novim Zelandom kao najbitnije elemente sadržavati i najsuvremenije odredbe o održivom razvoju, uključujući upućivanje na obveze preuzete u Parizu u vezi s klimatskim promjenama, o prehrambenim sustavima i dobrobiti životinja, vodeći računa o ishodu aktualnog Komisijina preispitivanja akcijskog plana u 15 točaka o poglavljima o održivom razvoju iz sporazumâ o slobodnoj trgovini koje bi se trebalo dovršiti u lipnju ove godine.
9. Revizijska klauzula koja se zasniva na preispitivanju plana u 15 točaka o održivom razvoju i o provedbi Pariškog sporazuma također je uključena u pregovore s **Čileom** koji su upravo dovršeni na tehničkoj razini. Kad je riječ o dogovorenim odredbama o pristupu poljoprivrednom tržištu i oznakama zemljopisnog podrijetla u Sporazumu između EU-a i Čilea, njih je Komisija predstavila državama članicama na *ad hoc* tehničkom sastanku krajem 2021.

10. Osim toga, pregovori o sporazumu o slobodnoj trgovini s **Indijom** na osnovi postojećeg pregovaračkog mandata Vijeća (koji bi se mogao revidirati slijedom relevantnih političkih smjernica) ponovno će krenuti početkom 2022., zajedno sa zasebnim pregovorima o sporazumu o oznakama zemljopisnog podrijetla. S druge strane, u zadnje vrijeme nije postignut konkretan napredak u pregovorima s **Indonezijom**, dok su pregovori s **Australijom** vrlo spori te će se sljedeći krug pregovora održati u proljeće. Još se očekuje da Vijeće odobri rezultate pregovora o sporazumu o slobodnoj trgovini s **Meksikom** i **Mercosurom**.
11. Kad je riječ o nekim bilateralnim pitanjima u vezi s pristupom tržištu, Komisija i dalje vrši pritisak na **Rusiju** da pojasni primjenu svojeg novog zakonodavstva o označivanju vina kako se ne bi utjecalo na oznake zemljopisnog podrijetla Unije, uključujući oznaku „Champagne”, na ruskom tržištu. Nastavlja se ruska zabrana velikog broja europskih poljoprivrednih proizvoda. Komisija će zatražiti i savjetovanje s Rusijom u kontekstu rješavanja sporova u okviru WTO-a o carinskim kvotama za drvo, s obzirom na to da ih je Rusija nedavno *de facto* ukinula, čime se povećavaju izvozne carine na drvo koje se primjenjuju na EU. **Bjeloruske su vlasti** od 1. siječnja 2022. također uvele zabranu na određene izvozne poljoprivredne proizvode Unije, čime se neizravno dodatno ograničava pristup ruskom tržištu, s obzirom na to da je slijedom zabrane iz 2014. niz europskih poljoprivrednih proizvoda preusmjeravan u Rusiju kroz Bjelarus.
12. U međuvremenu se izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz EU-a u **Ujedinjenu Kraljevinu** vratio na razine prije Brexita, što nije slučaj s uvozom EU-a iz Ujedinjene Kraljevine. Tek treba vidjeti koliki je učinak novouvedenog carinskog postupka na izvoz EU-a u Ujedinjenu Kraljevinu, primjenu u 2022. cjelovitih sanitarnih i fitosanitarnih kontrola i sporazumâ Ujedinjene Kraljevine s drugim trgovinskim partnerima poput Australije i Novog Zelanda, koji uključuju znatne koncesije za pristup tržištu Ujedinjene Kraljevine za poljoprivredne proizvode tih zemalja. Komisija istodobno sudjeluje u intenzivnim razgovorima s Ujedinjenom Kraljevinom kako bi se utvrdila zajednički dogovorena dugoročna rješenja u vezi s provedbom Protokola o Irskoj / Sjevernoj Irskoj, a da se pritom ipak ne ulazi u nove pregovore o njegovim odredbama niti ugrožava njegov glavni politički cilj. Započeli su i pregovori s Ujedinjenom Kraljevinom u pogledu odnosa s Gibraltalom.

13. Naposljetku, u Komisiji napreduje rad na izvješću koje su zatražili Vijeće i Europski parlament u okviru pregovora o donošenju prijedlogâ za reformu ZPP-a, o procjeni „razloga i pravne izvedivosti primjene zdravstvenih i ekoloških normi EU-a (uključujući norme za dobrobit životinja, kao i proizvodne postupke i metode) na uvezene poljoprivredne i poljoprivredno-prehrambene proizvode te utvrđivanju konkretnih inicijativa kojima se jamči veća dosljednost u njihovoj primjeni u skladu s pravilima WTO-a”. Komisija je izrazila spremnost da tijekom prva tri mjeseca francuskog predsjedanja izloži neke preliminarne nalaze. Završno izvješće trebalo bi biti spremno u lipnju.

Zaključne primjedbe

14. S obzirom na taj razvoj događaja bilo bi prikladno da Vijeće na svojem prvom sastanku u 2022. održi raspravu na bilateralnoj i multilateralnoj razini o smjeru trgovinskih odnosa EU-a s trećim zemljama u vezi s poljoprivredom.
15. Vodeći računa o nedavnom donošenju reforme ZPP-a sa znatno unaprijeđenom održivosti i značajkama zaštite okoliša, ministri bi mogli iskoristiti ovu priliku da komentiraju trenutno stanje u bilateralnim i multilateralnim pregovorima i drugim inicijativama Unije, osobito u pogledu daljnjeg promicanja Programa 2030. i međunarodnog održivog razvoja, istodobno izbjegavajući dovođenje europskih proizvođača u komparativno nepovoljan položaj i promičući europski model proizvodnje te na taj način izvozeći uspjeh ZPP-a.